

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

EMİN VE DİĞERLERİ / YUNANİSTAN DAVASI

(Başvuru No. 34144/05)

KARAR

STRAZBURG

27 Mart 2008

Kararın Kesinleştiği Tarih:

01/12/2008

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecektir. Bazı şekli düzeltmelere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2021. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Emin ve diğerleri / Yunanistan davasında,

Başkan

Nina Vajić,

Hâkimler

Khanlar Hajiyeu,

Dean Spielmann,

Sverre Erik Jebens,

Giorgio Malinverni,

George Nicolaou,

Ad Hoc Hâkim Petros Pararas,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Søren Nielsen'in katılımıyla, Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Birinci Bölüm), 6 Mart 2008 tarihinde kapalı oturumda gerçekleştirilen müzakerelerin ardından anılan tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

USUL

1. Yunanistan Cumhuriyeti aleyhine açılan davanın temelinde, yedi Yunan vatandaşının; Houlia Emin, Aisse Galip, Feriste Devetzioglou, Mediha Bekiroglou, Aisse Molla Ismail, Eminet Mehmet Ahmet ve Gioulsen Memet'in ("başvuranlar"), 19 Eylül 2005 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca Mahkemeye yapmış oldukları başvuru (No. 34144/05) bulunmaktadır.

2. Başvuranlar, İskeçe Barosuna kayıtlı Avukat O. Hatzibram tarafından temsil edilmektedirler. Yunan Hükümeti ("Hükümet") ise, kendi görevlisinin delegeleri olan, Devletin Hukuk Danışmanı M. Apessos, Devletin Hukuk Danışman Yardımcısı S. Spyropoulos ve Devletin Hukuk Danışmanı dinleyicisi Z. Hatzipavlou tarafından temsil edilmektedir.

3. Başvuranlar özellikle, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası, 9, 10, 11 ve 14. maddeleri açısından, ulusal mahkemeler tarafından derneklerinin tescil edilmesinin reddedilmesinden ve bu yargılamanın uzunluğundan şikâyet etmişlerdir.

4. Mahkeme, 10 Kasım 2006 tarihinde, Sözleşme'nin 11. ve 14. maddeleri bağlamındaki şikâyetlerin Hükümete bildirilmesine karar vermiştir. Mahkeme, Sözleşme'nin 29. maddesinin 3. fıkrası hükümlerine dayanarak, davanın kabul edilebilirliği ve esasının aynı zamanda incelenmesine karar vermiştir.

OLAY ve OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

5. Başvuranlar, Rodop'ta (Trakya) ikamet etmektedirler.

6. Başvuranlar, bölgedeki diğer kadınlarla birlikte, 21 Mart 2001 tarihinde, "Rodop Bölgesi Türk Kadınları Kültür Derneği" (Πολιτιστικός Σύλλογος Τούρκων Γυναικών Νομού Ροδόπης) adlı, kâr amacı gütmeyen bir dernek (σωματείο) kurmaya karar vermişlerdir. Derneğin merkezi, ilin merkezi olan Gümölcine'de belirlenmiştir. Tüzüğü'nün 2. maddesine göre, derneğin amaçları "a) Rodop ilindeki kadınların kültür, eğitim ve eğlence ihtiyaçlarının tanıtılması ve karşılanması için bir buluşma yeri oluşturma; b) üyelerinin sosyal, ahlaki ve manevi yönden yüceltilmesi; c) üyeleri arasında kardeşlik bağlarının kurulması ve d) yerel kurumlarla işbirliği halinde, yerel geleneklerin yeniden canlandırılması yoluyla halkın kültürel mirasının korunması ve yayılması" şeklindeydi.

7. Derneğin geçici yönetim kurulunu oluşturan başvuranlar, 5 Nisan 2001 tarihinde, Medeni Kanun'un 79. maddesine istinaden Rodop ilk derece mahkemesine derneklerinin tescil edilmesi talebiyle başvurmuşlardır.

8. Rodop ilk derece mahkemesi, 6 Haziran 2001 tarihinde, derneğin adının üyelerinin kökeni hakkında üçüncü kişileri yanıltma riskine yol açacak şekilde ifade edildiği gerekçesiyle, başvuruların taleplerini reddetmiştir (Karar No. 146/2001).

9. Başvuranlar, 4 Temmuz 2001 tarihinde istinaf başvurusunda bulunmuşlardır.

10. Trakya İstinaf Mahkemesi, 17 Ocak 2003 tarihinde, itiraz edilen kararı onamıştır. İstinaf Mahkemesi öncelikle, Lozan Antlaşması'na göre Batı Trakya Bölgesi'nde sadece bir Müslüman azınlığın tanındığını, Türk bir azınlığın tanınmadığını hatırlatmıştır. İstinaf Mahkemesi ayrıca, iç hukuk uyarınca, yalnızca Yunanlıların dernek kurabileceklerini tespit etmiş ve söz konusu dernek üyelerinin esasen Yunan uyruklu olduğunu kaydetmiştir. Oysa söz konusu derneğin adı, üyelerinin kendilerini Türk milli bilincine sahip ve Türk ideallerini Yunanistan'da yaymayı amaçlayan Türkler olarak gördüklerine delalet etmekteydi. Sonuç olarak İstinaf Mahkemesi, ihtilaf konusu adın kullanılmasının Yunan topraklarında bir Türk azınlığın varlığı izleniminin yanı sıra dernek üyelerinin kökeni ve vatandaşlığı konusunda da bir karışıklık yarattığı kanısına varmıştır. Dolayısıyla, Tüzüğü'nde yer alan ifadelerle birlikte derneğin adı, kamu düzenine aykırıdır. İstinaf Mahkemesi, derneğin tescilinin reddedilmesinin izlenen meşru amaçlarla orantılı olduğunu ve derneğin üyelerinin "kimlikleri konusunda yanıltıcı olmayan bir ada sahip olan" bir dernek kurma imkânına sahip olduklarını eklemiştir (Karar No. 23/2003).

11. Başvuranlar, 26 Şubat 2003 tarihinde, diğerlerinin yanı sıra, Avrupa Sözleşmesi'nin 9, 10, 11 ve 14. maddelerine dayanarak, temyiz başvurusunda bulunmuşlardır.

12. Yargıtay, 1 Nisan 2005 tarihinde, Trakya İstinaf Mahkemesinin 23/2003 sayılı Kararı'nın yeterli gerekçelere dayandırıldığı kanısına varmasının ardından, başvuruların temyiz başvurusunu reddetmiştir (Karar No. 586/2005).

II. İLGİLİ İÇ HUKUK KURALLARI

A. Anayasa

13. Anayasa'nın 4. maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki şekildedir:

“Bütün Yunanlılar, kanun önünde eşittir.”

14. Anayasa'nın 12. maddesinin 1. fıkrası aşağıdaki gibidir:

“Bütün Yunanlılar kanuna uygun olarak, kâr amacı gütmeyen dernekler ve sendikalar kurma hakkına sahiptirler; şu var ki kanun bu hakkın kullanımını asla ön izin şartına bağlayamaz.”

B. Medeni Kanun

15. Medeni Kanun, kâr amacı gütmeyen derneklere ilişkin aşağıdaki hükümleri içermektedir:

Madde 78

Dernek

“Kâr amacı gütmeyen kişilerden oluşan bir birlik, bulunduğu yerin Asliye Hukuk Mahkemesinde tutulan özel bir kamu sicilinde (dernek) tescil edilmesinden itibaren tüzel kişilik kazanır. Bir derneğin kurulması için en az yirmi kişi gereklidir.”

Madde 79

Derneğin Tescili İçin Başvuru

“Derneğin sicile tescil edilmesi için, derneğin kurucularının ya da yönetim kurulunun Asliye Hukuk Mahkemesine başvuruda bulunması gerekmektedir. Bu başvuruya, kurucu belgesi, yönetim kurulunu oluşturan kişilerin isim listesi ve yönetim kurulu üyeleri tarafından imzalanan ve tarih belirtilen Tüzük eklenmelidir.”

EMİN VE DİĞERLERİ / YUNANİSTAN KARARI

Madde 80

Dernek Tüzüğü

“Dernek Tüzüğü, geçerli olması için a) derneğin amacını, adını ve merkezini, b) dernek üyelerinin kabul edilme, geri çekilme ve çıkarılma koşulları ile hak ve yükümlülüklerini, (...) belirtmelidir.”

Madde 81

Derneğin Tescil Edilmesi Kararı

“Asliye Hukuk Mahkemesi, bütün yasal koşulların yerine getirildiği konusunda ikna olması halinde, talebi kabul eder (...)”

Madde 105

Derneğin Kapatılması

“Asliye Hukuk Mahkemesi, (...) c) derneğin Tüzüğü’nde belirlenen amaçtan farklı bir amaç izlemesi veya derneğin amacının ya da işleyişinin kanuna, ahlâka veya kamu düzenine aykırı olduğunun ortaya çıkması durumunda, derneğin kapatılmasına karar verir.”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. SÖZLEŞME’NİN 9, 10 VE 11. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

16. Başvuranlar, ulusal mahkemelerin, derneklerinin tescil edilmesini reddederek, Sözleşme’nin 9, 10 ve 11. maddeleri ile Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme’nin 27. maddesiyle güvence altına alınan haklarını ihlal etmelerinden şikâyet etmektedirler.

17. Mahkeme öncelikle, yalnızca Sözleşme veya Protokolleri tarafından güvence altına alınan hak ve özgürlüklerin ihlal edildiğinin iddia edildiği başvuruları incelemeye yetkili olduğunu hatırlatmaktadır; Mahkemenin diğer uluslararası belgelerin ya da iç hukukun ihlal edildiği iddialarına ilişkin başvuruları inceleme yetkisi yoktur.

18. Öte yandan Mahkeme, bu şikâyeti yalnızca, somut olayda Sözleşme'nin 9. ve 10. maddelerinde güvence altına alınan haklara nazaran özel bir hüküm (*lex specialis*) olarak görünen, Sözleşme'nin 11. maddesi açısından inceleyecektir. Bu hüküm uyarınca:

“1. Herkes barışçıl olarak toplanma ve dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hak, çıkarlarını korumak amacıyla başkalarıyla birlikte sendikalar kurma ve sendikalara üye olma hakkını da içerir.

2. Bu hakların kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplum içinde ulusal güvenliğin, kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın ya da başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli olanlar dışındaki sınırlamalara tabi tutulamaz. Bu madde, silahlı kuvvetler, kolluk kuvvetleri veya devlet idaresi mensuplarınca yukarıda anılan haklarını kullanılmasına meşru sınırlamalar getirilmesine engel değildir.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

19. Mahkeme, söz konusu şikâyetin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrası anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. Mahkeme öte yandan, bu şikâyet bağlamında başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesinin bulunmadığını da saptamaktadır. Dolayısıyla, söz konusu şikâyetin kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekmektedir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların İddiaları

20. Hükümet, Mahkemenin Sözleşme'nin 11. maddesiyle ilgili içtihadına, daha sonra ilgili iç hukuka ilişkin uzun bir hatırlatmanın ardından, dernek kurma özgürlüğünün mutlak olmadığını vurgulamaktadır. Hükümet, Yunan topraklarında etnik bir azınlığı değil, yalnızca dini bir azınlığı tanıyan Lozan Antlaşması'nı ileri sürerek, ulusal makamların başvuruların derneğin tescil edilmesini haklı olarak reddettiklerini, zira derneğin adının üyelerinin vatandaşlığı konusunda karışıklık ve şüphe yarattığını iddia etmektedir.

Hükümete göre, başvuranları veya Müslüman inancına mensup başkaca tüm Yunan uyrukluları, kanuni şartlara uyan ve adı üyelerinin kimliği ve amaçları konusunda herhangi bir belirsizlik yaratmayan bir dernek kurmaktan alıkoyacak herhangi bir unsur bulunmamaktadır. Hükümet, Yunan mahkemelerinin, özellikle kamu düzeniyle ilgili sorunlar söz konusu olduğunda sahip oldukları takdir yetkisini göz önünde bulundurarak, somut olayda orantılılık kriterini karşıladıkları sonucuna varmaktadır.

21. Başvuranlar, Lozan Antlaşması'nın azınlıkların kendilerini "Türk" sıfatıyla tanımlamalarını yasaklamadığı yönünde cevap vermektedirler. Her halükârda, başvuranların derneği, azınlığa değil, daha geniş bir kavram olan ve etnik köken, dil vb. gibi diğer unsurları içeren Türk kültürüne ait olduklarını hisseden kadınların durumunu iyileştirmeyi amaçlayan bir kadınlar topluluğuydu. Başvuranlara göre, taleplerinin reddedilmesi, yetersiz ve soyut gerekçelere dayandırılmıştır. Dosyada, başvuranların Yunan kamu düzenine zarar vermek niyetinde olduklarını veya derneklerinin tescilinin reddedilmesinin demokratik bir toplumda gerekli bir tedbir olduğunu gösteren herhangi bir unsur bulunmamaktadır.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

a) Genel İlkeler

22. Mahkeme, Sözleşme'nin 11. maddesinde belirtilen hakkın dernek kurma hakkını içerdiğini vurgulamaktadır. Vatandaşların ortak bir menfaat alanında toplu olarak hareket etmek amacıyla bir tüzel kişi oluşturma imkânı, dernek kurma özgürlüğü hakkının en önemli yönlerinden birini teşkil etmektedir ve bu imkân olmaksızın, söz konusu hak, herhangi bir anlam ifade etmeyecektir. Mahkeme, çoğulculuğun ve demokrasinin korunması için siyasi partilerin oynadıkları önemli rolden sık sık bahsetmiş olsa da, kültürel veya manevi mirasın korunması, çeşitli sosyal veya ekonomik amaçların izlenmesi, etnik bir kimliğin araştırılması ya da azınlık bilincinin ifade

edilmesi gibi diğer amaçlarla kurulan dernekler de demokrasinin iyi işlemesi için ayrıca önem arz etmektedir (*Gorzelik ve diğerleri/Polonya* [BD], No. 44158/98, § 92, AİHM 2004-I).

23. Dolayısıyla, ulusal mevzuatın bu özgürlüğe yer verme şekli ve bu özgürlüğün yetkili makamlar tarafından pratikte nasıl uygulandığı hususu bahis mevzu ülkedeki demokrasi durumunun bir göstergesidir. Şüphesiz Devletler, bir derneğin amaç ve faaliyetlerinin mevzuatla belirlenen kurallara uygunluğunu inceleme hakkına sahiptirler, ancak bunu Sözleşme bağlamında yükümlülükleriyle bağdaşacak ve Mahkemenin denetimine tabi olacak bir şekilde kullanmalıdırlar.

24. Sonuç olarak, Sözleşme'nin 11. maddesinde belirtilen istisnalar, dernek kurma özgürlüğüne getirilen sınırlamaların sadece ikna edici ve zorunlu gerekçelerle meşrulaştırılabileceği katı bir yoruma tabi tutulmalıdır. Bu türden bir durumda, Devletler, Sözleşme'nin 11. maddesinin 2. fıkrası anlamında bir gerekliliğin varlığını değerlendirirken, mevzuatın yanı sıra bağımsız mahkemeler tarafından verilenler de dâhil olmak üzere, ilgili mevzuatı tatbik eden kararlar üzerindeki sıkı Avrupa denetiminin eşliğinde, sadece sınırlı bir takdir yetkisine sahiptirler (yukarıda anılan *Gorzelik ve diğerleri/Polonya* kararı, § 96).

25. Mahkeme, kendi denetimini uygularken, yetkili yerel mahkemelerin yerine geçmekle görevli değildir, ancak bu mahkemelerin takdir yetkileri uyarınca verdikleri kararları Sözleşme'nin 11. maddesi açısından denetlemekle görevlidir. Bu, Mahkemenin, Devletin bu yetkiyi iyi niyetle, dikkatli ve makul bir şekilde kullanıp kullanmadığını araştırmakla yetinmesi gerektiği anlamına gelmez. Mahkeme, “izlenen meşru amaçla orantılı” olup olmadığını ve bunu haklı göstermek için ulusal makamlar tarafından ileri sürülen gerekçelerin “uygun ve yeterli” olup olmadığını belirlemek için, davanın tamamını dikkate alarak, ihtilaf konusu müdahaleyi de değerlendirmelidir. Böylelikle Mahkeme, ulusal makamların kuralları, Sözleşme'nin 11. maddesinde yer verilen ilkelere uygun olarak, dahası,

bağlantılı olayların kabul edilebilir bir değerlendirmesine dayanarak uyguladıkları konusunda ikna olmalıdır (*Sidiropoulos ve diğerleri/Yunanistan*, 10 Temmuz 1998 tarihli karar, *Karar ve Hükümlerin Derlemesi* 1998-IV, s. 1614, § 40; *Bekir-Ousta ve diğerleri/Yunanistan*, No. 35151/05, § 39, 11 Ekim 2007).

b) Yukarıda Belirtilen İlkelerin Somut Olayda Uygulanması

26. Mevcut davada, Yunan mahkemeleri tarafından başvuruların derneğin tescilinin reddedilmesinin başvuruların dernek kurma özgürlüğü haklarını kullanmalarına yönelik yetkili makamların bir müdahalesi anlamına geldiği hususuna taraflarca itiraz edilmemektedir. Bu müdahale, Medeni Kanun’un 79 ila 81. maddelerinin yerel mahkemelerin dernek Tüzüğü’nün geçerliliğinin tartışmaya açık olduğunu tespit etmeleri halinde, derneğin tescili talebini reddetmelerine imkân vermesi nedeniyle, “kanun tarafından öngörülmüştür”. Öte yandan Mahkeme, ihtilaf konusu müdahalenin Sözleşme’nin 11. maddesinin 2. fıkrası bakımından, kamu düzeninin korunması yönünde meşru bir amaç taşıdığını kabul etmektedir.

27. Dolayısıyla, geriye özellikle, ihtilaf konusu müdahalenin gözetilen meşru amaca ulaşmak için “demokratik bir toplumda gerekli” olup olmadığını incelemek kalmaktadır. Mahkeme bu noktada, “gerekli” sıfatının “zorunlu bir sosyal ihtiyaç” anlamına geldiğini hatırlatmaktadır (yukarıda anılan *Gorzelik ve diğerleri/Polonya* kararı, § 95).

28. Mahkeme öncelikle, başvuruların derneğin tescilinin reddedilmesinin esasen, Yunanistan’da idealleri desteklenmesi gereken etnik bir azınlık bulunduğu fikrini yaygınlaştırmaya yönelik başvurulara atfedilen niyeti engelleme kaygısından güdülendiğini kaydetmektedir. Başka bir ifadeyle, ihtilaf konusu tedbir, derneğin kurucularının gerçek niyetleri ve derneğin işlemeye başladığında yürütebileceği faaliyetler konusunda basit bir şüpheyi dayanmıştır. Bununla birlikte, somut olayda, derneğin hiçbir zaman

tescil edilmemesi nedeniyle, başvuranların niyetleri, derneğin pratikteki sevk ve idaresine referansla tahkik edilememiştir.

29. Mahkeme, kendi içtihadı uyarınca, delillerin yönetiminin öncelikle iç hukuk kurallarına tabi olduğunu ve ilke olarak, ulusal mahkemeler tarafından toplanan unsurları değerlendirme görevinin bu mahkemelere ait olduğunu hatırlatmakla birlikte (bk., diğer birçok karar arasında, *García Ruiz/İspanya* [BD], No. 30544/96, § 28, AİHM 1999-I), kendilerine başvuru mahkemelerin derneğin kamu düzeni açısından tehlikeli olduğu sonucuna varmak için yalnızca “Rodop Bölgesi Türk Kadınları Kültür Derneği” adıyla yetinmelerinden hoşnut olmamıştır.

30. Dahası, Batı Trakya’da Müslüman azınlığa ilişkin sorunlara davalı Devlet tarafından verilen önemi değerlendirme görevi Mahkemeye ait olmasa da, Mahkeme, derneğin gerçek amacı Yunanistan’da etnik bir azınlığın bulunduğu fikrini yaygınlaştırmak olduğu varsayılsa bile, bunun tek başına demokratik bir toplum için tehdit oluşturduğunun kabul edilemeyeceği görüşünde olup; bu görüşün derneğin Tüzüğü’nde, üyelerinin şiddete veya antidemokratik ya da anayasaya aykırı yöntemlere başvurulmasını savunduğuna ilişkin herhangi bir unsurun bulunmaması karşısında daha da geçerli olduğu kanaatindedir. Mahkeme, bu hususta, Yunan mevzuatının kâr amacı gütmeyen derneklerin kurulması için bir önleyici denetim sistemi öngörmediğini hatırlatmak istemektedir: Anayasa’nın 12. maddesi, dernek kurulmasının önceden bir izne tabi tutulamayacağını belirtmektedir; Medeni Kanun’un 81. maddesi ise, mahkemelerin bu konuda yerindelik denetimi değil, hukukilik denetimi yapmalarına imkân vermektedir (bk. yukarıda 14. ve 15. paragraflar).

31. Son olarak, Mahkeme, derneğin, kurulduğunda, Tüzüğü’nde belirtilen amaçlar kılıfı altında bu amaçlarla bağdaşmayacak ve kamu düzenini bozabilecek faaliyetlerde bulunabileceği ihtimalini göz ardı edemeyecektir. Bununla beraber, bu türden bir ihtimal doğrulansa bile, yetkili makamlar yine de çözümsüz halde kalmayacaktır: Medeni Kanun’un 105. maddesi uyarınca,

Asliye Hukuk Mahkemesi, derneğin daha sonradan Tüzüğünde belirlenenden farklı bir amaç izlemesi ya da işleyişinin kanuna, ahlâka veya kamu düzenine aykırı olduğunun ortaya çıkması halinde, kapatılmasına karar verebilecektir (bk. yukarıda 15. paragraf).

32. Mahkeme, yukarıda belirtilen hususlar ışığında, başvuruların derneğin tescilini reddetmeyi gerektiren “zorunlu sosyal ihtiyacı” hemen hemen hiç anlayamamakta ve ihtilaf konusu tedbirin izlenen amaçlar karşısında orantısız olduğu sonucuna varmaktadır. Dolayısıyla, Sözleşme’nin 11. maddesi ihlal edilmiştir.

III. SÖZLEŞME’NİN 11. MADDESİYLE BİRLİKTE 14. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

33. Başvuranlar, “derneklerinin tescili talebinin “Türk” ibaresinin kullanılmasından ötürü reddedilmesinin, ulusal mahkemeler tarafından tanınan ve üyeleri etnik bir azınlığa mensup olan diğer derneklere nazaran ayrımcı bir fark yaratmasından şikâyet etmektedirler. Başvuranlar, Sözleşme’nin 14. maddesini ileri sürmektedirler. Bu hüküm aşağıdaki gibidir:

“(…) Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.”

A. Kabul Edilebilirlik Hakkında

34. Mahkeme, söz konusu şikâyetin, Sözleşme’nin 35. maddesinin 3. fıkrası anlamında açıkça dayanaktan yoksun olmadığını tespit etmektedir. Mahkeme öte yandan, bu şikâyetin başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle bağdaşmadığını saptamaktadır. Dolayısıyla, söz konusu şikâyetin kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekmektedir.

B. Esas Hakkında

35. Hükümet, ulusal mahkemelerin, söz konusu derneğin tescilini üyelerinin etnik kökenine dayanarak değil, ancak Yunan toprakları üzerinde Türk azınlığın varlığını ima eden, “Türk kadınları” ifadesinin kullanılması ve bu durumun Lozan Antlaşması’na ve kamu düzenine aykırı olması nedeniyle, reddettiklerini kaydetmektedir.

36. Başvuranlar, “Helenik Kadınlar Derneği” gibi diğer azınlıklara mensup olan kişiler tarafından kurulan diğer derneklere veya Roman ya da Pomaklar tarafından kurulan derneklere kamu makamları tarafından müsamaha gösterildiğini iddia etmektedirler.

37. Mahkeme, bu şikâyetin Sözleşme’nin 11. maddesi kapsamındaki şikâyetlerle aynı olaylara ilişkin olduğunu kaydetmektedir (bk., yukarıda anılan *Sidiropoulos ve diğerleri/Yunanistan* kararı, s. 1619, § 52). Mahkeme, bu hüküm kapsamında vardığı sonucu dikkate alarak (bk., yukarıda 32. paragraf), bu şikâyetin ayrı olarak incelenmesinin gerekmediği kanaatine varmaktadır.

III. SÖZLEŞMENİN 6. MADDESİNİN 1. FIKRASININ İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

38. Başvuranlar, yargılamanın uzunluğunun Sözleşme’nin 6. maddesinin 1. fıkrasıyla öngörüldüğü şekliyle, “makul süre” ilkesini ihlal ettiğini iddia etmektedirler. Söz konusu madde aşağıdaki gibidir:

“Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar (...) konusunda karar verecek olan, (...) bir mahkeme tarafından, (...) makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir.”

Kabul Edilebilirlik Hakkında

39. Mahkeme, yargılama süresinin makullüğünün, davanın koşulları ve kendi içtihadında belirtilen kriterler ışığında, bilhassa davanın karmaşıklığı,

başvuranın ve yetkili makamların tutumu ile uyuşmazlığın ilgililer nezdindeki ehemmiyeti göz önünde bulundurularak değerlendirildiğini hatırlatmaktadır (bk., diğer birçok karar arasında, *Frydlender/Fransa* [BD], No. 30979/96, § 43, AİHM 2000-VII).

40. Mevcut davada, Mahkeme, ihtilaf konusu yargılamanın, Rodop ilk derece mahkemesine başvurulmasıyla 5 Nisan 2001 tarihinde başladığını ve Yargıtayın 586/2005 sayılı Kararı'yla 1 Nisan 2005 tarihinde sona erdiğini kaydetmektedir. Dolayısıyla söz konusu yargılama, üç dereceli yargılama kapsamında üç yıl, on bir aydan daha fazla sürmüştür. Mahkeme, bu sürenin aşırı olmadığı ve dolayısıyla, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası anlamında "makul sürenin" aşılmadığı kanısına varmaktadır.

41. Sonuç olarak, bu şikâyet açıkça dayanaktan yoksun olup, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmelidir.

IV. SÖZLEŞME'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

42. Sözleşme'nin 41. maddesi aşağıdaki gibidir:

"Eğer Mahkeme, bu Sözleşme ve Protokolleri'nin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Taraf'ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder."

A. Tazminat

43. Başvuranlar, manevi zararları için tazminat talebinde bulunmakta olup, tazminat miktarının belirlenmesini Mahkemeye bırakmaktadırlar.

44. Hükümet, bir ihlal tespitinin tek başına, başvuranlar tarafından maruz kalındığı iddia edilen manevi zarar için yeterli bir adil tazmin teşkil edebileceğini belirtmektedir.

45. Mahkeme, başvuranların manevi bir zarara maruz kaldıkları konusunda herhangi bir şüphe duymamaktadır. Mahkeme, bununla birlikte,

söz konusu zararın Sözleşme'nin 11. maddesinin ihlal edildiği yönündeki tespitle yeterince telafi edileceği kanısına varmaktadır.

B. Masraf ve Giderler

46. Başvuranlar, masraf ve giderler bağlamında herhangi bir talep sunmamışlardır. Dolayısıyla, başvuranlara bu bağlamda herhangi bir meblağ ödenmesi gerekmemektedir.

C. Gecikme Faizi

47. Mahkeme, gecikme faizi olarak, bu miktarlara, Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi faizlerine uyguladığı faiz oranına üç puan eklenerek elde edilecek oranın uygulanmasının uygun olduğu kanaatine varmaktadır.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OY BİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun yargılamanın uzunluğu bağlamındaki şikâyetle ilişkin kısmının kabul edilemez ve başvurunun geri kalan kısmının kabul edilebilir olduğuna;
2. Sözleşme'nin 11. maddesinin ihlal edildiğine;
3. Sözleşme'nin 11. maddesiyle birlikte, 14. maddesi bağlamındaki şikâyetin ayrı olarak incelenmesine gerek olmadığına;
4. İhlal tespitinin, tek başına, manevi zarar için yeterli bir adil tazmin sağladığına

karar vermiştir.

EMİN VE DİĞERLERİ / YUNANİSTAN KARARI

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkraları gereğince 27 Mart 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Søren Nielsen
Yazı İşleri Müdürü

Nina Vajić

Başkan